

BISERIC'A si SCOL'A.

Fóia bisericésca, scolastica, literaria si economica

Ese o data in septemana: Duminec'a.

Pretiuu abonamentulu:		Pretiuu insertiuniloru:		Corespondintiele sè se adreseze Redactiune dela „BISERIC'A si SCOL'A“ in Aradu, la institutu pedagogicu-teologicu, éra banii la secretariatulu consistoriului romanu ortodoxu din Aradu.
Pentru Austro-Ungari'a pe anu . . .	5 fl. -- cr.	Pentru publicatiunile de trei ori ce contienu cam 150 cuvinte	3 fl., pana la 200 cuvinte	
„ „ „ „ 1/2 anu . . .	2 „ 50 „		4 fl. si mai sus 5 fl. v. a.	
Pentru Romani'a si strainetate pe anu . . .	7 „ -- „			
„ „ „ „ 1/2 „ . . .	3 „ 50 „			

Invitare de prenumeratiune

la

Biseric'a si Scol'a.

Fóia bisericésca, scolastica literaria si economica.

Cu 1 Ianuaru 1878. „Biseric'a si Scol'a“ intra in alu doilea unu alu existintiei sale.

Rugamu dara pre toti, cari dorescu se prenumere acésta foia in viitoriu, se grabésca cu insinuarea abonamintelor, pentru ca se ne scimu orientá in privinti'a esemplarielor de tiparitu.

Conditiiunile de prenumeratiune remanu totu celea din fruntea foiei, adeca:

Pentru Austro-Ungaria 5 fl. v. a. la anu; 2 fl. 50 cr. pe diumetate anu.

Pentru Romania 7 fl. v. a. la anu; 3 fl. 50 cr. v' a. pe diumetate anu.

Totodata rugamu pre dd. abonenti se noteze legibilu adresele, post'a ultima si locuintia.

Banii de prenumeratiune se se trimita la secretariatulu consistoriului din Aradu prin asemnatiuni postale.

Redactiunea.

Sinódele nóstre parochiale.

Conformu dispusetiuniloru statutulu organicu, in lun'a lui Ianuaru ce vine, sinódele parochiale se vor intruní in sessiuni ordinarie in tóte bisericile parochiale din Metropoli'a nóstra.

Intrunirea crestiniiloru in sinóde, pentru a-si regulá trebile bisericesci si scolare este unu lucru de mare importantia in adeveru pentru biseric'a, si unu dreptu cardinalu alu poporului. Insa daca vom reprivi asupra trecutulu si vom esaminá fora preocupatiune rezultatele sinodalitatii de optu ani incoci, va trebui se recunósca totu insulu cátu de multu a de-generatu acést'a institutiune marétia la poporulu nostru?

Ce se fia caus'a acestei positiuni triste? Ce se fia caus'a, cà poporulu nostru nici astadi nu intielege insemnatarea sinodalitatii, a constitutiunei sale bisericesci? In locu ca se vedemu o interesare potentiata pentru trebile bisericiei si a le scolei noi observamu indiferentismulu crescandu pe di ce merge, si numai candu e vorb'a de alegere de preoti si invetiatori scie poporulu se sondeze terenulu ce-i tinde constitiutiunea bisericésca. Si Dómne in câte locuri si decâteori nu se facu celea mai mari abusuri de dreptulu electionalu! Căti preoti si invetiatori demni sunt alterati de poporu si inlocuiti cu mai pucinu demni ori de locu nedemni. Esemplele sunt prea multe cu cari am poté ilustrá asertiunea nóstra si ele se repetiescu inca.

O practicare falsa a sinodalitatii este stricatiósa nu numai pentru biseric'a ei si pentru poporu, care sub pretestulu libertatii si-permite adeseori abusuri si totu felulu de fapte ne iertate. Acést'a duce poporulu la ruina, si noi trebuie se prevenimu pericólu de timpuriu, se damu directiunea cea sanatósa in practicarea institutiunei sinodale. — Multi credu cà constitutiunea bisericiei nóstre in cuprinsulu ei nu se potrivece cu starea de cultura a poporului; de aici provinu apoi complicarile si chiar relele celea multe, ce intimpinámu. Adeveratu, constitutiunea trebuie mesurata dupa firea si capabilitatea poporului. Acést'a insa nu ne impedece d'a aplicá constitutiunea prea laxa intre margini mai restrinse, daca pretindu interesele bisericiei. Noi avemu se pazimu intactu numai spiritulu institutiunei, ér formele potu variá dupu necesitate si impregiurari.

Dar se fimu sinceri numai si se ne intrebamu: óre autoritatile competente datu-si-au ele silintiele trebuintióse la timpu, pentruc'a practicarea constitutiunei bisericesci se se urmeze in modu rationalu din partea poporului? Nu, cei mai multi s'au feritu chiar, d'a spune poporului drepturile ce-i-le acorda statutulu organicu alu bisericiei, apoi candu elu de sine a venitu la cunóscerea drepturiloru sale, erá consecintia naturala, ca aceste drepturi se le in-

tieléga falsu, pentru că nime nu i-a aretatu în ce se cuprindu acele drepturi si cum are elu se le practice. Éca o impregiurare pentru carea sinodalitatea e reu intielésa de poporu, si in viéti'a nóstra bisericésca nu potemu produce rezultatele si fructele dorite. In adeveru cu greu ne putemu desvetiá dela unu obicei de mai îndelungatu tîmpu, totusi noi nu trebuie se esitamu d'a-lu inlaturá candu vedemu, cumca elu are urmari daunatióse pentru societate.

Suntemu asia dicandu in ajunulu sinodeloru parochiale. Preotii cari si altmintrea, dupa positiunea loru sunt luminatorii poporului, trebuie se lumineze poporulu si asupra fiintiei sinodalitatii bisericesci. S'a esperiatu in sa cá, sinodele ordinare nu numai nu se tienu cu punctualitatea receruta dar adeseori ele nici se convóca de preoti. In modulu acést'a, candu adeca nepasarea de institutiunile bisericeii isvoresce togmai dela preoti, nu e mirare daca institutiunile celea mai salutare inca degeneréza. Noi in sa ne miramu, cum s'a intre lasatu supraveghiare, séu control'a din partea autoritatiloru superioare asupra activitatii a sinodeloru parochiale. Nu dicemu acést'a fora reserva. Sunt biserici cu preoti luminati cari si-cunoscú bine positiunea si-si facu detori'a loru, acestia nu au lipsa de controla. Dar daca voimu o indreptare radicala si se damu directiunea potrivita in aplicarea constitutiunii bisericesci, ingrigirea nóstra trebuie se fia indreptata si asupra organelorú mai slabe. Protopresbiterii sunt cei antai chiamati a ingrigi de mersulu afaceriloru bisericesci in cerculu loru de jurisdictiune; pentru neregularitati ei au se iee mesuri energice, ca nu cumva din nepasarea organelorú biserice'a se sufera scaderi si daune. Va fi bine daca chiar ven. consistoriu va luá dispusetiune pentru emiterea de comisari consistoriali, cari se cerceteze modalitatea intrunirii si cursulu sinódeloru parochiale. Acést'a o pretinde imperiosu starea de desuetudine, in care a caditu institutiunea sinodala in poporu.

Gradinele de prunci.

Invetiamentulu nostru poporalu intempina fara indoie la o greutate fórté insemnata in impregiurarea aceea, cá la noi vinu pruncii cu pré pucina pregatire la scóla. Referintiele de astadi ale poporului nostru si modulu lui de viétia sílescu pre mam'a romana a-si parasí mai cu seama vér'a dile întregi pe pruncii ei, si a se duce la campu, se lucré pentru castigarea celoru necesari pentru sustinere.

Pruncii romanului sub astfelu de impregiurari remanu acasa singuri fara ingrigirea si supraveghierea mamei, incredintiati unui baiatu mai marisioriu, séu a vre unui betranu séu betrane, carea nu póte nici decátu inlocuí ingrigirea mamei. Mari sunt pericolele, ce potú se urmeze din acést'a parasire. Nu arare ori pruncii lasati de sine mergu la apa, unde sunt espusi a se incecá, se suie prin pomi, de unde

nu arareori cadu, si se periclitéza in un'a séu in alta parte a corpului, mananca póme necópte, si astfelu si-atragu o multime de bóle, a càroru consecintia este pré adesea mórtea, etc. Aceste pericole se ivescu la noi, durere, atátu de desu, încátu toti le cunóscemu, si prin urmare nu mai este nici o necesitate de comentare. Acést'a nengrigire mai are apoi si acea parte rea, cá pruncii remanendu acasa singuri, nu este nimenia in giurulu loru, carele se-ii impartasiésca de binefacerile educatiunii de casa.

Candu vinu la scóla apoi astfelu de prunci, invetiatoriulu este silitu a suplini mai antaiu aceea, ce a neglesu cas'a parintésca, a repará unele scaderi in privinti'a moravuriloru rele, ce si-le au castigatu astfelu de prunci parasiti, si asia pré langa cea mai mare bunavointia scól'a nu este in stare a produce rezultatele asteptate.

Singurulu medilocu pentru delaturarea acestui reu sunt gradinile de prunci, introduse astadi mai in tóte partile si recunoscute de celu mai acomodatu medilocu de a inlocuí si suplini educatiunea de casa. Pedagogulu, care a esitu in lume pentru prim'a data cu acést'a ideia este Fride d'ericu Froebel. Motivulu, carele l'a îndemnatu pre densulu a o concepe a fost insemnatarea cea mare, ce o are pentru desvoltarea omenimeii educatiunea prunciloru mici, a prunciloru, cari inca nu umbla la scóla si influinti'a cea binefacatória pentru scóla a desvoltarei cu planu a puteriloru prunciloru si mai nainte de ce au ajunsu etatea de scóla.

Gradin'a de prunci sta in directa contradicere cu un'a din ideile principali ale lui Pestalozzi. Acést'a increde numai mamei ingrigirea ce o preda Froebel gradinei de prunci. Esperienti'a inse dovedesce pre deplinu, cá in acést'a privintia Froebel a desvoltatu o ideia multu mai buna si mai salutaria decátu Pestalozzi. Froebel nu a tientitu nici decátu a detrage pre pruncu de sub ingrigirea casei parintesci; ci intentiunea lui a fost indreptata numai intr'a colo, ca gradin'a de prunci se suplinésca si se indrepteze unele defecte, ce s'ar aretá in educatiunea casei parintesci. Pruncii (pana la etatea de scóla) cari in urm'a unei séu altei intemplári nu potú gustá in cas'a parintésca ingrigirea unei mame bune, se afle acést'a ingrigire in gradin'a de prunci, ér pentru cei cari traiescu acasa in impregiurári favorabile, se usuzeze gradin'a de prunci oficiulu mamei, si se-ii induca intr'unu cercu de viétia mai mare. Gradin'a de prunci se dea ocaziune pruncului a esí din cerculu restrensu alu familiei, si se între in legatura si comunicatiune cu semenii sei, cu scopu ca inca de acum sè se deprinda a lucrá si vietiú cu acei'a, cu cari va fi chiamatu a petrece in viétia. Dar se audimu ce dice fundatoriulu insusi in privinti'a institutiunii concepute de elu. „Gradin'a de prunci, se esprimá elu in anulu 1843, nuare nu mai de a supra veghiá preste prunci; ci ea are missiunea de a dá pruncului ce n'a ajunsu inca etatea de scóla ocupatiune corespu-

dietória amesuratu naturei si etătii sale, a-i eserciá sensurile, a-i ocupá spiritulu, ce se afla in desceptare, a-lu face cunoscutu cu natur'a si cu omenimea, si mai cu seama a-i dá o directiune buna in desvoltarea inimei, a o face pre acést'a fundamentulu si isvorulu vietii intregi, si a o aduce in armonia cu fiinti'a sa insasi“.

Medilócele principali, prin care lucra gradin'a de prunci la desvoltarea loru sunt: jocuri regulate mai cu séma acompaniate de cantare, esercitie in desemnu si in formarea de figuri plastice, invetiarea unoru versuri de cuprinsu religiosu-moralu, inducerea prunciloru in observarea obiectelor mai insemnate din tóte cele trei remne ale naturii, formarea unoru desteritáti mai cu seama prin lucrarea de felurite figuri de chartia etc.

La inceputu ideí'a lui Froebel a intempinat mari greutáti, lui i s'a facutu adeca imputerea nemeritata. cá elu prin institutiunea sa voiesce a se face propagatoriu de socialismu si ateismu, din care cauza in anulu 1851 gradinile de prunci au fostu oprite prin o ordinatiune a ministrului Raumer. La dispretiulu acestei institutiuni salutare a contribuitu mai cu seama urmatórele doue impregiurári, si anume: s'a intemplatu pre de o parte, cá in fruntea gradiniloru de prunci in multe locuri se aflau ómeni, cáror'a le lipsiá preceperea si tactulu necesariu pentru conducere, ér pre de alta parte autoriulu insusi desvoltá indeí'a intr'o teoria fórté grea, din care cauza i se imputá, cá elu pretinde o desvóltare prematura a omului.

Cu tóte acestea vocea unoru pedagogi de renume, si mai cu seama a lui Diestervég eliberá acést'a ideia de prejudetiele, ce le avea lumea asupra ei la inceputu, si astadi se afla gradini de prunci in fórté multe párti, si iau dimensiuni totu mai mari; ba in unele orasie sunt si institute, in cari se pregatescu individii, cari voiescu se conduca astfeliu de gradini de prunci.

Nu este de lipsa a discutá multu despre necesitatea urgenta de a se infientiá sí la noi astfeliu de gradini de prunci, pentru cá acést'a ni o dietéza in modu imperativu ocupatiunea si modulu de viétia alu tieranului romanu; si daca ele se privescu ca unu ce neaperatu de trebuintia pentru pruncii dela orasie, unde mam'a petrece mai multu acasa: atunci la noi, unde mam'a romana este silita dupa impregiurárilu, in cari traiesce a-si parasí pruncii dile intregi, acést'a institutiune este unu lucru indispensabilu. Acést'a institutiune de mare folosu pentru noi nu recere incordari atátu de grozave, ea se póte desvoltá cu incetulu.

De o cam data ar fi de ajunsu a se arangiá o astfeliu de gradina, séu s'ar poté intrebuintiá de locu de intrunire chiar gradin'a si edificiulu scólei poporali in timpulu ferieloru scolastice, candu este la noi mai cu seama timpulu, in carele mam'a este silita a-si parasí pruncii, si a-ii lasá singuri séu numai sub o ingrigire fórté slaba. Conducerea si in-

grigirea de prunci s'ar poté increde acum la inceputu unoru femei si cu mai pucina pregatire, si prin urmare si cu mai pucine pretensiuni. In modulu acest'a amu poté creá usioru o institutiune, care ne ar poté face barem acelu servitiu, cá ne ar scapá pruncii mici de multele bóle, ce graséza intre ei mai eu seama din mancarea pómeloru necópte in timpu de véra, si amu avé unu locu, unde s'ar poté deprinde inca de mici la ordine.

Cátu de frumosu si de salutaru ar fi, candu mam'a romana ar avé unde si-duce pruncii sei, candu este silita se mérga la campu. Ea ar scí in casulu acest'a, cá pruncii sei sunt predati unei bune ingrigiri, si nu ar lucrá totu cu cugetulu acasa si cu fric'a, cá cine scie ce li s'a pututu intemplá acasa in absentia ei; ér pruncii aru fi ingrigiti si s'aru poté folosí inca mai nainte de a fi ajunsu etatea de scóla de binefacerile unei educatiuni condusa de unu planu acomodatu naturei loru.

Este destulu de reu si daunatiosu pentru noi, cá nu s'a creatu poporului nostru acést'a institutiune inca de mai nainte. Nu ar' fi dara nici decátu bine pentru noi a nu o creá si a nu a pune in viétia nici acum. Invetiamentulu nostru poporalu numai atunci va poté se obtiena fructele dorite, daca se va aduce in legatura si se va conformá intru tóte principieloru moderne ale educatiunei. Fara acést'a institutiune scól'a nóstra poporala nu va poté produce aceea, ce producu scólele altoru confessiuni si natiuni. In educatiune este de siguru unu lucru de mare importantia directiunea ce i se da pruncului mai nainte de ce vine in scóla. Acést'a etate nu este nici decátu de desconsideratu, pentrucá acést'a etate cruda este momentulu celu mai oportunu spre a deprinde pre ómu la ordine, a-i pune basa la desvoltarea inimei si a caracterului.

Atragemu deci atentiunea tuturor autoritatiloru nóstre scolari, si mai cu seama a consistorieloru nóstre asupra acestei institutiuni, le rugámu a-si indreptá atentiunea asupra ei, si nu ne indoimu nici decátu, cá daca si-voru luá caus'a la inima, voru aflá destule cai si medilóce, prin cari se póta creá si sustiené in totu loculu gradini de prunci. Unde este vointia firma, acolo medilócele de regula se afla fara mari greutáti si sacrificie.

Romanii din Dobrogea.

XI, Scolele romane si Episcopi'a romana in Dobrogea.

Dupe ce, eu subscrisulu, cu ocaziunea caletoriei mele prin Turcia européna (1870—1875), spre a cercetá pe Romanii locuitori acolo si starea vietuiri loru a o cunosce; unde in provinci'a Dobrogea gasii 72 comune romane, pe care tóte, in unulu din articlii precedinti din acést'a fóie, le specificai cu numele, aratandu-le si numerulu familielor ce cuprinde fia-care din aceste 72 comune; — ér in pregiurulu Vidinului aflai alte 64 comune, peste totu 136 comune in Dobrogea si Bulgaria, mai tóte aceste comune curatu romane, unde sunt câte pucini Bulgari amestecati cu

Romanii; si din aceste 136 comune romane, unele sunt foarte mari si populate, de 200, 300, pana si de 600 familii romane una, cum este Turtucaia, peste ap'a de Oltenitia, comuna de 625 familii, din care 565 sunt curatu romane, si numai 60 familii bulgari; alte natii acolo nu sunt. — Romanii din Dobrogea sunt foarte lucratori, ocupandu-se cu totu felulu de intreprinderi, avendu si pamentu bunu si indestulu, ei dupa imprejurarile locului toate necesarele le au, vite si alte averi materiale, fiindu cu toate multumiti, numai una le lipsesce, nutrimentulu spiritului si celu intelectuau, ei pre acest'a nu-lu au, care-lu da numai scól'a. Si asia dar eu gasii pe bietii frati nostri Romani din Turcia ca ei scóle nationale prin comunele lor n'au, asia incatu copii lor, din lips'a de scóle, cresc cu vitele, fara nici o instructiune si, candu sunt mari, devinu toti numai servitori de josu si ordinari altora nationalitati, cari totu sunt mai destepti de catu Romanii, si caus'a, ca Romanii, cari din firea lor sunt destulu de destepti, dar lipsindu-le scól'a, si neinvetiandu nimica in copilarie, candu se facu mari, totu nimica sciu, prin urmare dar, ei crescandu mari, nu sunt buni de nimica.

Trist'a acésta stare a acelor frati romani din Dobrogea vediend'o, solicitaiu o autorizatiune pentru Dobrogea de la celu de atunci bunu pasia in Dobrogea, Ismail Beiu, de a putea fi acolo dascalu romanescu, cum am fostu si in Romania pe care o si obtieniu; si asia eu cu acea arma intaritu, in calitate de directoru de a putea organizá scóle primare prin comunele romane din Dobrogea, pe care ordinatiune (buiurulu) mutesarifulu meu o impartasi si respectivilor caimacani (prefecti) de prin districte. Eu dar cu acésta putere investitu, organizai 21 scóle romane, incepandu cu cea din orasiulu Tulcea si anume:

1. In capital'a Tulcea, unde sunt 460 fam. romane.
2. In comuna Niculitelu, cu 168 fam. rom.
3. In com. Isaccea, cu 186 fam. rom.
4. In orasiulu Hirsova, (Vóros) cu 260 fam. rom.
5. In com. Groapa Ciobanului cu 136 fam. rom.
6. In com. Garliciu, cu 125 fam. rom.
7. In com. Daienii, cu 315 fam. rom.
8. In com. Ostrovu, cu 105 fam. rom.
9. In com. Topatu, cu 225 fam. rom.
10. In orasiulu Macin cu 360 fam. rom.
11. In comun'a Grecii cu 185 fam. rom.
12. In comun'a Fontana Nedeli séu Satu-nou, 150 fam. rom.
13. In com. Turcoaia cu 155 fam. rom.
14. In com. Jijila, cu 110 fam. rom.
15. In com. Picineaga, cu 125 fam. rom.
16. In com. Arzaclau, cu 98 fam. rom.
17. In com. Pisica, cu 95 fam. rom.
18. In com. Garbanu, cu 94 fam. rom.
19. In com. Vacareanii, cu 285 fam. rom.
20. In com. Luncavitia, cu 250 fam. rom.
21. In com. Rachieriu, cu 60 fam. rom.

Toti noi institutori din aceste 21 scóle romane indata cu a loru numire si intarire in a loru functiune de profesori, fura retribuiti cati-va ani cu câte 200 lei (doue lire) turcesci pe luna, banii dati de la conaculu fie-carui districtu, salariulu decretatu de bunulu de atunci Pasa Ismail Beiu, efectuatu de directorulu scóloru romane de atunci pe acolo, Nifon Balasiescu. — Acum firesce ca acea leafa de institutori pentru acele scóle nu mai exista, ea va trebui de nou creata, totu de unu asemenea barbatu, pentru scólele ce ér din nou vor trebui a se crea pe acolo.

Cu acea ocaziune atunci, directorulu scolasticu Nifon Balasiescu, ar fi pututu infiintá nu numai aceste 21 de scóle, ci in toate comunele romane din Dobrogea, câte una, daca cartile didactice (Abecedariile) nu i-ar fi lipsitu, caci numai atunci pentru copii din acelea 21 scóle avea trebu-

intia de aproape 3000 esemplare; toti dascalii cartile pentru scóle le cereau de la directorulu, si acest'a n'avea de unde se le dea ca p'acolo nici tipografii nici librarii nu sunt si din caus'a lipsei de aceste carti, fu silitu se inceteze provisoriu din acésta frumoasa misiune de a organizá scóle romane in Dobrogea.

Acum insa este neaparata trebuintia de infiintarea unei scóle bune romane in orasiulu Macinu, locu peste Dunare de Braila, orasiu mare, care cade tocmai in centrulu comuneloru romane din Dobrogea. In Macinu intre alte nationalitati (turci, bulgari, romani), sunt 360 familii romane, ér bulgari numai vr'o 55 familii.

Romanii din Macinu, ómeni foarte vrednici, si activi, vreau in multe se imite pe fratii lor vecini din Braila si Galati. Ei acum de vr'o 3—4 ani si-facura o biserica noua romanésca, separata de cea bulgara, si acum de unu anu ridicara si o scóla érási noua, foarte mare si frumoasa, in care potu incepea 350 scolari. — Ba acestu locu frumosu (Macinul), pentru positiunea lui comoda este alesu si destinatu de cele 72 comune romane din Dobrogea spre a fi resedinti'a unei Episcopii noue romane (episcopi'a romana din Dobrogea), care lueru doritu de toti Romanii, de-a se infiintá aici o episcopia romanésca, fu din inima salutat, si firesce mai antai dupa datorita incunoscintiatiu si cerutu de la prea fericitulu patriarhu alu Constantinopolei, pentru care prea fericirea sa, cu totu santitulu se Sinodu in 17 Octobre 1874, si-dede aprobarea si archipastoresc'a sa bine cuventare, prescrindu si formele ce trebuie se se faca in acésta privintia. — Totu asemenea si Inaltu prea santi'a sa archiepiscopulu si metropolitulu Calinicu, Primatulu Romaniei, rugatu fiindu de romanii din Dobrogea, ca in acésta privintia se le stea intr'ajutoru, si Prea Santia Sa grabnicu si bucuros si-dede inaltulu seu archipastorescu consimtiementu promitiendu in mai multe ronduri, totu putinciosulu seu concursu la unu asia de frumosu si laudabilu actu religiosu-nationalu.

XII. Scól'a centrala din Macinu.

Dar acum, se lasamu episcopi'a romanésca din Dobrogea pentru alta data, si fiind-cá localulu celu frumosu, spaciosu si comodu pentru scól'a romana cea priu indemnulu braviloru frati romani din orasiulu Macinu facuta, dicu, ca fiind-cá localulu acelei frumoase scóle este deja gata, necesitatea reclama neintardiatu, ca intr'ensulu se se deschida o scóla frumoasa romana, care, fiind-cá orasiulu Macinu este situatu tocmai in mijloculu Dobrogei, in malulu dreptu alu Dunarei, aprópe, peste apa de frumoasele nóstre orasie comerciale Braila si Galatiulu, unde vecinatatea acestoru orasie regulate precum si drumulu de feru, acelora romani póte inlesni multe necesitati, care in alte parti nu se potu afla: de unde urméza, ca acésta scóla din Macinu fiindu bine organizata intr'unu chipu si cu o programa buna, dar cu totulu alt-felu, in modu mai practic, dodata nu cum sunt programele scóloru romane din Romania, ast-felu scól'a nóstra romana din Macinu, in proportiune cu cele de aici, va avea trebuintia de pucine cheltuieli, si folosulu ce ea va dá, va fi foarte mare. Intr'ensa se va invetiá multu, in timpu scurtu, dar in modu practic; se vor invetiá numai cele neaparatu trebuintiose si asia acésta scóla romana din Macinu este destinata ca in 2—3 ani se devina scóla centrala, in care unii tineri scolari romani din tota Dobrogea adunati, acestia dupa ce vor trece invetiaturile din clasele primare, intr'o sectiune, separata cu doue clase (doi ani) vor mai invetiá, si urmatórele: 1) unu cursu scurtu de o pedagogia si metódica, 2) unu catechismu mai maricelu, o scurta pastoralá, o prescurtare de istoria bisericésca, glasurele bisericesci si tipiculu pe care sciintie, acesti scolari terminandu-le vom putea forma dintr'ensii, pe unii invetiatori de scóle satesci; ér pe altii candidati de preotie, pe la

locurile unde va cere trebuința, prin comunele romane din Dobrogea, scapându cu chipul acestuia de afurisitul obiceiului, de a face preoți pe toți carciunarii bancrotati, pe toate slugile cele rele, ce au fugitu ori au fost alungati de la tarlele stapanilor sei, ca oameni de totu stricati, si dupa câte-va septemani, totu acei stapani, locuitori in sate, se pomenea cu sluga loru celu departatu de la densii de reu, că le vine popa, se le binecuvinteze casele, se le boteze si se le cunune copii, ér ei acum se-lu platésca cu cătu va cere, si cu totii se-i sarute man'a, ca la unu santu si duhovnicescu parinte. Noi dar prin această scóla centrala vom profitá fórte multu, pe care speramu că ne va ajutá Ddieu si fratii nostrii cei buni, romanii din Romania libera, se o infintiamu; dar mai cu deosebire speranti'a noastră cea mare si potu se dicu segura, e d. G. Chitiu actualulu ministru instructiunei publice carele cercandu ca cum ar putea acoloru frati ai nostrii in această lipsa se-i ajute, patrioticulu seu doru vedu că cautá a-lu si pune in lucrare, căci pana acum de unu anu de dile inóce, din sumele ce totu dumnealui le alocase in budgetu, anume pentru scólele romane din Turcia, a si facutu subventiuni la cinci scóle intre acei romani din Turcia; si anume: una, scólei primitive romane din Tulcea, care organizata si deschisa de subscrisulu la anul 1870, Augustu 16., acum daca acestu ajutoru de d. ministru G. Chitiu nu i se facea, n'avea cu ce se se mai sustiena. Apoi a mai facutu si alte subventiuni, la patru scóle, dintre romanii din Macedonia. — Intr'acestu zelosu barbatu dicu sperám, că ca unu bunu si adeveratu romanu ce este, si carele cunosce si neaparát'ă noastră trebuinția, dupa cum a ajutat pe altele si celea prea multu de spusu a mai face, ne va ajutá si scól'ă noastră din Macinu, a caria scopu si destinatiune este, ca ea, ca scóla centrala se respandésca lumin'a, cultur'a si invetiatur'a intre toti romanii din Dobrogea. Si atunci in Macinu am avea fericirea pentru prim'a óra a fundá o „Scóla centrala romana“ scóla practica, unica in felulu seu, care tot-d'odata ar servi 1) si de scóla primara pentru copii, ce vor voi se invetie pucina carte, pentru usulu socialu, bine a cití, corectu a serie, unu calculu necesaru spre a-si putea bienea socotelile negociatoresci, — 2) si de unu micu seminaru pentru viitorii preoti romani in Dobrogea, lucru care pana acum n'a fostu. 3) si de unu pedagogiu séu scóla normala, pentru formarea institutoriloru romani la scólele romane ce au se se infintieze in comunele romane din Dobrogea. Acest'a va fi, dicu, o scóla modelu, care aseminea ei, astadi, nu numai in tóta Turcia, dar in felulu acest'a, nici in Romania libera nu esista; (precum si o episcopia romanésca in tiér'a turcésca). Necesitatea acestoru doue institute fundamentale si *per excellentiam* nationale romane, (scóla si episcopia romanésca in Macin), pentru romanii din Dobrogea, este atátu de simtita, si infintiarea loru atátu de dorita si reclamata, incátu fara de densele, limb'a si caracterulu nostru nationalu romanu, in Turcia sunt amenintiate a se perde.

Nifon Balasiescu.

Vechiu profesoru de teologia, si acam directoru scoleloru romane in Turcia.

Predica la Nascerea Domnului.

„Nascerea ta Cristóse Dumnedieulu nostru: resarit'a lunei lumin'a cunoscintiei“.

I. A. Daca s'a convenitu candu-va, astadi se cuvine intru adeveru se cantamu: „mantuirea tramisulu Domnulu poporului seu“, căci éta s'a implinitu profeti'a: „Dumnedieu dise: se fia lumina, si fù lumina“. (I. Moise I. 3.) Acea lumina, care este comuna la tóta

lumea, si pentru care se bucura astadi milióne de crestini mici, mari, teneri, betrani, seraci si avuti. Da! căci astadi s'a nascutu acel'a, pre carele „multi profeti si imperati au voitu se-lu véda, si nu l'au veditu“. (Luc. X. 24.)

Si cu totu dreptulu I. Asc! au doritu se-lu véda, căci triste timpuri erau nainte de venirea Domnului nostru Isus Cristosu in lume.

Omulu a voitu se créda, in sa singuru nu sciá, că ce, cui si cum? Se inchiná idolului cioplitu de mani omenesci, jertfiá jertfa de sange. . . . Dar indesiertu! Sufletulu lui nu érá multiumitu, si asia se aruncá d'intrunu pecatu intr'atulu. Atunci dise Ddieu: „se fia lumina!“ adeca lumin'a, ce ni-o vestesce s. maic'a noastră biserica in tropariulu dilei de astadi: „Nascerea ta Cristóse Dumnedieulu nostru: resarit'a lunei lumin'a cunoscintiei“.

Cu adeveratu, Cristosu s'a nascutu, a invetiatu, a datu esemple, a facutu semne si minuni, a moritu pentru dreptate si „fù lumina“. In pucine cuvinte impuse invetiaceiloru lui, a pusu bas'a, la cea ce omenimea invetia de mii de ani, si va invetiá in veci . . . . si prin acest'a a asiguratulu luminarea omenimei, intru care si noi ca fiii parintelui celui cerescu avemu doctorintia se progressamu.

* * *

Nainte de tóte se ne intrebamu dara, că ce pricepemu noi sub luminare? Sub luminare pricepemu starea de cultura, in care omulu incéta d'a mai orbecá in intunereculu mintii, incéta cu prejudetiulu, cunósce amagirea si desiertatiunea lunei acesteia, deschilinesce binele de reu, stricatiunea si folosulu; cunósce calea ce duce la viétia si perire si tóte silintiele sale si-le indrépta catra perfectiune si binele comunu. Pentru luminare s'au luptatu si se lupta omenii candu cu folosul, candu fora . . . dar nici odata nimicitu nu au fostu ómenii de bine! Si tóte bunetatile dela cari speramu starea acest'a, sunt radiele pré calduróse a stelei de la resaritu. O! si noi, cari suntemu petrunsi de ele, cu durere trebue se recugetamu, că preste pucinu dupa nascerea lui Cristosu s'a aflatu omeni cari si-a datu silinti'a spre a împedecá luminarea omenimei si cari credeau a ascunde „lumin'a sub obrocu“ ardiendu si torturandu pre eroii crestinatatii. Dar s'a insielatu! „Ochii lui (Dumnedieu) a fostu précurati, ca se véda reulu, si la reutate n'a mai potutu cautá“. In locurile de perdiare a redicatu altarie ca naintea celor'a se se inchine mai multe milióne sórelui dreptatii; si éta că d'atunci pana astadi „Biserica lui Dumnedieu“ infloresce ca o societate de adeverata lumina si cultura. O si eu sum convinsu I. Cr! că dreptatea si adeverulu nu piere; si in calea perfectiunei omenimei nimicu nu póte resiste, căci „vai de ceice reulu dicu bunu, si binelui reu . . . . si facu lumin'a intru intunerecu. . . . vai de cei ce suntu intiepti in ochiiloru, si cu minti numai in parerea loru.“ (Isaia V. 20. 21.)

Dupa cumu veduramu, prin venirea Domnului nostru Isus Cristosu in lume s'a asiguratulu luminarea omenimei; căci „totu ce e nascutu de la Dumnedieu, invinge lumea.“ (I. Ioanu V, 4.) De acea nici noue nu ni este iertatu se privimu cu nepesare, că ce facu altii. Noi inca trebue se ne luminamu, se castigamu adeca lumin'a cunoscintiei — invetiatur'a, prin care se ajungemu la mai multa fericire, din ce avemu astadi aici pre pamentu si din ce amu poté avé din colo de momentu; pentru-că se-mi credeti Iubitiloru! că precumu omulu neluminatu este nefericitu in viétia acest'a pamentésca: asia póte fi

nefericitu — in urmarea faptelor sale dintru intunerecu — in viéti'a vecinica; căci „vai de cei ce reului dicu bunu, si binelui reu.“ (Isaia).

Ci veti întreba pôte: că ce am poté face se avem odata si noi lumin'a cunoscintiei? Multe! „Destoinici'a noastră este de la Dumnedieu, care ni-a si facutu destoinici'a fi servi ai asiediamentului nou.“ (II. Cor. III, 6.) Se facemu asia, precumu ni-a invetiatu marele pastoriu a bisericei noastre, se notamu cu undele, adeca, cu timpul! Ceea ce implinindu, am facutu totu, ce ascépta astadi de la noi biserica si scó'la, natiunea si famili'a; cu unu cuventu intréga societate omenésca.

Nainte dar iub. poporu romanescu, daca voiti se iesiti din intunerecu la lumina! Aparatele de lumina sunt gata, numai se le aprindeti in inimile vóstre. Ici e biserica in a careia fratie ne incepemu si sfersimu. Se facemu dar totu ce se recere spre bunastarea si infflorirea ei. „Fà bine intru bunavointi'a ta sionului“ asia ne indemna Ps. Davidu la c. 51, 20.

Langa biserica e scó'la in care se pregatesce lumina-rea tenerimei, adeca se castiga lumin'a cunoscintiei, lumin'a mintii, prin care se devenimu la mai multa fericire din ce avemu astadi. „Parintiloru nu intaritati pre fii vostri spre mania, ci cresceti-i in invetiatura si indreptarea Domnului.“ Deci „socotiti se nu smintiti pre vre-unulu dintre acesti mai mici.“ (Mat. XVII. 10.)

Colo e natiunea! „Sene imbarbatamu pentru poporulu nostru si pentru cetatile Dumnedieului nostru, si Domnedieu se faca ce va fi bine in ochii lui!“ (II. Sam. X, 12.) se fimu credintiosi catra interesele ei „si Dumnedieu va fiscapare poporului seu.“ (Ioilu III, 16.)

O Dumnedieule! dara câtu sunt eschisi si lipsiti de la bunetatile Tale! Fratiloru! acést'a a lasatu Ddieu pentru ca se facemu bine cu cei seraci „căci Dumnedieu iubesc pre datatoriulu voiosu“ (II. Cor. IX, 7.) „Fericitu celuce ia aminte celui seracu“ (Ps. D.) Si cel'a ce va adepá pre vre unulu dintr'acesti mici numai cu unu paharu de aparece.“ (Mat. X. 42.)

Deci cine vre sè se luminedie, se urmedie celoru indegetate pe scurtu de mine, ce se cuprindu in interesarea de biserica, scó'la, natiune si familia; căci atunci Cristosu cu lumin'a lui cea Ddiéscă va luminá si cu caldur'a cea Ddiéscă va incaldí. Apropiati-ve dar catra densulu si se vor luminá fetiele vóstre si nu ve veti rusiná. Aminu.

Ios. Ardeleanu.

preotu.

D i v e r s e.

(† **Necrologu.**) Neacsia Ioanu Comsia nascuta Danu ca socia, Nicolae Comsia parochu si Ana I. Dobre nasc. Comsia ca frati, precumu si numerosii nepoti si nepóte cu inima franta de durere facu cunoscutu, cumca multu iubitu loru sociu, frate si unchiu **Ioanu Comsia**, parochu gr. or. in Zernesci, in etate de 53 ani, in alu 29-lea alu fericitei casatorii, in alu 27-lea alu serviciului bisericescu, — dupa unu morbu indelungatu in urm'a unui defectu organicu de inima, provediutu cu ss. Taine si-dete nobilulu seu suffetu in manile Creatorelui adi la 3 óre d. p. in $\frac{6}{18}$. Decembre a. c. Osamintele repausatului se voru astrucá in $\frac{10}{22}$. Dec. 1877. la 10 óre a. p. in cimiterulu bisericei St. Nicolae in Zernesci. Fie-i tierina usióra si me-

moría neuitata. — NB. Impartasindu si noi condolinti'a pentru mórtea prea demnului parochu Ioanu Comsia, fostulu odinora con-servitoriu la acelasi altariu cu Preasanti'a Sa Episcopulu actualu alu diecesei Aradului, insemnamu că elu a lasatu tóta averea sa pentru scopuri filantropice bisericesci si scolare, depunendu literile fundationale inca in manile fericitului Metropolitu Andrei Siaguna.

(-) **Oferte generóse** pentru acoperirea trebuintieloru alumneului dela institutul pedagogicu din locu, au incursu dela crestinii locuitori in comun'a Cuvinu, precum urméza: Teodosiu Motiu, parochu 2 fl; Vincentiu Ioanovociu parochu 2 fl; Vasiliu Sirbu, jude 1 fl; Nic'a Siclovanu 20 cr; Georgiu Siclovanu 40 cr; Ioti'a Breteanu 60 cr; Dimitrie Vancu 1 fl; Nicolae Iosi'a 20 cr; Flore Stoin'a 20 cr; Ioanu Danciu 40 cr; Georgiu Dabu 30 cr; Ioti'a Romanu 30 cr; Nic'a Bradinu 20 cr; Ioti'a Sangiordianu 20 cr; Savet'a Lele 6 cr; Georgiu Boanfa 20 ca; Petru Grecu 20 cr; Dimitrie Semenascu 20 cr; Mari'a Grecu 20 cr; Dimitrie Ostoia 20 cr; Gaorgiu Tripa 20 cr; Nica Cicireanu 40 cr; Roza Motiu 50 cr; Teodoru Tempeanu 60 cr; Avramu Purcariu 50 cr; Dana Georgiu 20 cr; Vasiliu Bradinu 1 fl; Georgiu Ostoi'a 40 cr; Gavriila Iosia 20 cr; Nicolae Varsandanu 33 cr; Mariuti'a Crisianu 20 cr; Vilmos Propst 40 cr; Petru Setulca 20 cr; Giula Stefanescu 20 cr; Mitru Sirbu 20 cr; Toma Bradinu 10 cr; Vasiliu Vancu 20 cr; Cavasi Silviu Papu 50 cr. de totu: **16 fl. 39 cr.**

— (Bibliografia.) „*Istoria Romaniloru sub Michai-Voda Viteazulu*, urmata de scrieri diverse, de Nicolae Balcescu, tiparita in urmarea decisiunei societatii academice romane si insocita de o preucventare si note de A. I. Odobescu. Unu volum de 678 pagine, cu figur'a lui Michai Viteazulu. Pretiulu 4 lei.

— **Resbelulu.** Din repórtele oficiale despre caderea Plevnei se constata că Osman Pasia in adeveru a caditu prinsoneriu in manile Romaniloru. Pe candu adeca Osman pasia capetase rana in lupta, unu oficiaru superioru turcu se presenta si cerú a vorbí cu comandantele din acea parte. Condusu inaintea colonelului romanu Cerchezu, oficiaru turcu declará că este trimisu de Osmanu, care se afla ranitu intr'o casa din apropiare si dorea a se intielege in privinti'a sórtei trupelor sale. Colonelulu Cerchezu, insocitu de coloneli Arion, Berendei si mai multi oficiari, merse la loculu indicatu, unde gasí pe Osman pasia ranitu, incunguratu de mai multi pasi comandanti, care i declará că se considera ca prinsoneriu impreuna cu armat'a sa. In convorbirea ce au avutu militarii romani cu Osman Pasia, acést'a din urma se fi disu intr'altale: „Romanii sunt in adeveru unu poporu micu, dar plinu de vitegie si de politetia“.

□ **Ceremoniile la inmortentarea papei.** Credemu a respunde la curiositatea publicului, descriindu ceremoniile ce se facu la inmortentarea unui Papa, ceremonii cari asta-di difera in câte-va puncte din cauza că Papa nu mai are puterea de suveranu lumescu. Indata ce móre Santulu Parinte, cambelanulu si administratorulu santului scaunu, care acum este cardinalulu Pecci, se imbraca in costumulu violetu de doliu, si insocitu de tribunalulu apostolicu si cleru, se duce in apartamentele papale, mai anteiu in camer'a mortului unde rugatorii ¹⁾ de la Santulu Petre, inclinati pe branci, se róga cu glasu tare si veghiaza cadavru, a carui fatia este acoperita cu unu velu violetu. Cambelanul cu suit'a sa cadu in genunchi inaintea mortului, si dupa ce elu rostesc o ruga, ordona se se radice velulu. Apoi bate de trei ori cu unu ciocanelu de argintu pe fruntea mortului, lu-chiama de trei ori pe nume, si in urma se adreséza catre cei presinti cu cuvintele; „Papa vere mortu est!“ (Papa intr'adeveru, a muritu!) Dupa ruga „De profundis“, cambelanulu stropesc cadavru cu apa santita. Apoi

¹⁾ Calugari, cari au misia d'a se rugá pentru mortulu.

maiestrul camerei papale pune inelul pescarului ¹⁾ in degetul cambelanului, inel care a doua di are se se rupa in adunarea generala. Notariulu apostolicu alu camerei cutesce in genunchi procesulu verbalu, care constata mórtea Ponteficelui si predarea inelului catra cambelanu. Apoi inscintieza secretariatulu statului directu pe guvernulu italianu despre mórtea Papei. Cambelanulu si suit'a sa esu din camer'a mortului, si rugatorii cari sunt din ordinulu Franciscaniloru incepu a spalá cadavrulu cu apa parfumata: anteiulu chirurgu (l'archistro) si spitierulu palatului spinteca si balsaméza cadavrulu. Meruntaele le balsaméza si le pune intr'o urna sigilata care se depune in biserica Santului Petru de la Vaticanu. Rugatorii imbraca apoi cadavrulu si ilu asiedia pe patulu de parada, in jurulu caruia ardu patru faclii de céra in nisce candelabre gigantice. Rugatorii urméza rugele, ér guard'a elvetiana ²⁾ veghiaza pana candu cadavrulu este dusu in capela sixtinica. Aci rugatorii luimbraca in ornatulu pontificalu rosu, lu imbraca cu opincile, i punu manusi, inelulu si paliulu ca la mari serbari. Atátu pórt'a mare cátu si cea mica de la biserica Santului Petru sunt imbracate cu stofe violete lucrate in firu de aur. In mijloculu capelei del coro, pe unu catafalcu, in jurulu caruia este guard'a nobila cu spadele întórse, se espune cadavrulu, si in tóte partile ardu multime de faclii. In antea di a espunerei in capela si dupa invitatiile presidentului santului colegiu, vinu toti cardinalii, se imbraca in altaru in marele ornatu si se ducu directu in capela Sixtina, urmati de patriarhii, arhiepiscopii, asistentii tronului, episcopii prelatii orientali, auditorii, avocatii consistoriali, administratorii palatului, generalii si procuratorii generali ai ordinii loru religiose, cum si de alte persóne cleriche si laice, cele din urma cu permisie. La intrarea in coru, fie-care ingenuchie inaintea altarului, in drépta si in stang'a inaintea cardinaliloru, intre cari se afla si viitoriulu Papa, de si inca necunoscutu. In antaia di celebréza decanulu santului colegiu, in urmatórele cincii dile cardinalii episcopali, si in cele din urma trei dile cardinalii preotesci, in care timpu se imparte poporului mari cuantitati de céra alba. In cea din urma di (noa dile sta espusu cadavrulu) catafalculu este inlaturatu, si in loculu lui se vede unu mare monumentu stralucindu intre miile de faclii, si ornatu cu embleme, picturi, inscriptii si alte asemenea cari amintescu faptele din pastoirea mortului. Dupa servitiulu divinu celebratu de mai multi cardinali, cadavrulu se asiedia in cosciugulu, in care majorulu domus pune trei pungi de catifea, fie-care cu cate unu medalion de argintu si unulu de bronzu cu figur'a Papei cum si unu pergamentu, in care sunt scrise evenimentele memorabile ale guvernarei sale. Dupá acést'a ducu cosciugulu in mormentulu de marmura, care se sigiléza in partea despre scar'a ce duce la organulu bisericei. Piu IX-lea va inlocui in acelu mormentu pe fostulu papa Grigorie XVI, si va stá acolo pana candu cadavrulu unui altu papa va veni se-lu inlocuiasca, ér cadavrulu lui se va depune atunci in mormentulu definitivu care este in bolt'a de josu. (Rasboiulu).

¹⁾ *Inelulu pescarului* (annulus piscatoris) se numesce asia inca din secululu alu 13-lea sigilulu obicinuitu alu Papei, care lu-pune pe brevete in céra rosie si pe bule in plumbu. Denumirea de pescaru o are, fiind-cá apostolulu Petru, desemnatu ca inteulu papa alu bisericei romano-catolice, a fostu pescaru inainte d'a urmá pe Cristosu. Acestu sigilu se rupe dupa mórtea fie-caruia papa, noulu alesu priimesce unu altu asemene inelu ca daru de la orasiulu Roma.

²⁾ O guarda personala a Papei compusa de elvetieni catolici in serviciulu lui.

Depuneri de capitale pentru fructificare.

Se primescu la institutul subsemnatu: 4—4.

a) pe langa anuniaraa radicarei in sensulu statuteloru cu 6% interese;

b) sub conditiune de a se anuciá institutul radicarea depunerii la 3 luni inainte cu 6½% interese;

c) sub conditiune de a se anuciá institutul radicarea depunerii la 6 luni inainte cu 7% interese.

Interesele incepu cu diu'a, care urméza dupa diu'a depunerii, si incéta cu diu'a premergatoria dilei, in care se radica depunerea cu acelu adausu inse, cá numai dupa acele capitale se dau interese, cari stau depuse la institutu celu pucinu 15 dile.

La dorinti'a deponentelui se potu stabili in diu'a depunerii capitalului si conditiuni speciale de esolvire, cari se insemna apoi in libelu si in cartea depuneriloru institutului. In atare casu restituirea depunerii urméza dupa aceste modalitati speciale.

Depunerile tramise prin posta pe langa comunicarea adresei deponentelui se resolva totu de-a-un'a in diu'a primirei.

Asémene se potu efectui prin posta anuciari si radicari de capitale.

Sibiú, 29 novembre 1877.

„Albin'a“,

institutu de creditu si d'ecomie in Sibiú.

Concursu.

1—3.

Concursu pentru statiunea invetiatorésca romana de confesiunea gr. or. din comun'a *Gaiulu micu* comitatulu Temesianu cerculu Versetiului cu terminu pana in 7 Ianuariu, anulu 1878 stilulu vechiu, candu va fi si alegerea; salariulu anualu impreunatu cu acésta statiune este in bani gata 166 fl. v. a. si 20 meti de grâu, 20 meti cucurudiu 4 jugere de pamentu, cortelu liberu cu gradina.

Doritorii de a ocupá acésta statiune se avisédia a-si tramite recursurile instruate conformu st. organicu celu, multu pana la terminulu mai susu amintitu, avendu a le adresá subscrisulu.

Gaiulu micu, in 10/12 1877.

Comitetulu parochialu.

In contielegere cu **Zaharia Latsco**, presiedinte.

2—3.

In urmarea decisului consistorialu din 17 Noemvre a. c. Nr. 725. scol. se deschide concursu pe statiunea invetiatorésca din *Part'a*, indiestrata cu emolumintele anualii de 350 fl., 4 jugere de pamentu aratoriu, cortelu liberu cu gradina de legumi, pana in 7 Ianariu 1878. candu se va tiené si alegerea, pana candu aspirantii potu substerne recursurile loru prevediute cu testimoniu preparandialu si testimoniu de cualificatiune cu calculu bunu, inspectorulu districtualu Mel. Dreghiciu in Thimisió'a. Spre documentarea desteritati loru in cantare si tipicu sunt avisati recurrentii a se presentá in vreo dumineca séu serbatóre naintea comitetulu parochialu.

Comitetulu parochialu.

In contielegere cu mine, **Mel. Dreghiciu**, insp. de scóle.

2—3.

Conformu decisului Vener. Consistoriu de sub Nr. 2587/1877. B. prin care s'a aprobatu infintiarea unei capelanie in *Pecica romana* (comitat. Aradului) se eserie concursu; emolumente suntu: folosirea beneficieloru unei parochii fara pamentu estravilanu.

Doritorii de a castigá acésta capelania au de a produce: testimoniu despre absolvirea aloru 8 clase Gymnas. clericale, — testimoniu de cualificatiune si de moralitate, precum si estrasulu de botedi cumca e nascutu din parinti

romani, pe langa aceea in vreo Dumineca au serbatore a se presentá in biseric'a mentionata, pentru a-si arată desteritatea in cantare, tipicu si cuventare.

Recursulu cu aceste documinte instruitu si adressatu catra comitetulu parochialu din *Pecica* se-lu transpuna la oficiulu protopresviteralu gr. or. din Aradu pana in $\frac{1}{13}$ Ianuaru 1878, — éra alegerea se va tienea iu $\frac{7}{19}$ Ianuaru 1878. —

Aradu in 28 Novembre 1877.

Comitetulu parochialu.

In contielegere cu **Ieanu Ratiu**, protopopu.

2—3.

Fiinducá la concursulu pe statiunea invetiatorésca din *Valcaniu* pana la 21 Noemvre a. c. candu a fostu determinata diu'a de alegere nu s'a presentatu nici unu recurentu, in urmarea ameliorarei salariulu docentalu, pe acea statiune se deschide de nou concursu cu urmatoarele emoluminte:

1) In bani gata 200 fl. v. a.
2) Dela 500 case locuite câte 5 litre de grâu prin antisti'a comunala incassande.
3) Optu orgii de paie din care este a se incaldi si scol'a.

4) 2 jugere pamentu aratoriu estravilanu in canepiste.
5) Cuartiru liberu si gradina de legumi.

Terminulu alegerei se pune pe **8 Ianuaru 1878**, pana candu doritorii de a recurge la acést'a statiune invetiatorésca au se-si instruedie recursurile conformu statutulu organicu adressande comitetulu parochialu din Valcaniu si trimitiende inspectorulu scolariu **Vincentiu Sierbanu** in Banat-Komlós (Torontál) si se se presentedie in persona in veri o domineca séu serbatóre, — daca va fi posibilu, spre a-si arată desteritatea in cantari si tipicu.

Valcaniu 27 Noemvre 1877.

Comitetulu parochialu.

In contielegere cu mine, **V. Sierbanu**, protop.

3—3.

Concursu se escrie pentru ocuparea postulu de capelanu pre langa nepotintiosulu parochu din *Rusova-Veche*, **Vichentie Balea**, Protopresbiteratulu Biserica-Alba, dieces'a Caransebesiului, conformu parintescii ordinatiuni consistori-ale cu dto 10-lea Noemvre nr. 830. bis.

Emolumentele suntu urmatórele: a) a treia parte din sesia parochiala, pamentu bunu aratoriu; b) a treia parte din intra — si estravilanu; c) a treia parte din biru si stol'a indatinata dela 85 de case.

Doritorii de a ocupá acestu postu de capelanu au a-si tramite recoursele instruate in intielesulu statut. org. bis. adressate comitetulu parochialu catra Protop. **Iosifu Popoviu** in Jamu, avendu recurentii a se presentá nainte de alegere in vre-o Dumineca séu serbatóre in s. biseric'a spre a-si aretá desteritatea in cantari si tipicu. Alegerea va fi in **18. Decemvrie 1877**.

Rusova-Veche, 21. Noemvre 1877.

Comitetulu parochialu.

In contielegere cu mine **Iosifu Popovicu**, protopopu.

3—3.

La antaia escriere de concursu pe statiunea invetiatorésca dela scol'a gr. or. din *Zimbru* cu filialele *Brusturesci* si *Dulcele*, ne compariendu nici unu recurentu, — cu acést'a se escrie de nou concursu pe numit'a statiune invetiatorésca, cu terminulu de alegere pe **18 Decemvrie a. c. st. v.**

Salariulu anualu 157 fl. 50 cr., 5 cubule grâu, 5 cubule cucuruзу, 12 orgii de lemne din care este a-se incaldi si scol'a, cuartiru cu gradina de semenatu.

Recurentii au se produca testimoniu despre absolvirea preparandiei — cualificatiune si atestatu de moralitate.

Recursele adressate comitetulu parochialu se voru trimite la oficiulu parochialu in *Zimbru* — per **Gurahoncz**. *Zimbru*, 28 Noemvrie 1877.

Comitetulu parochialu.

In contielegere cu mine, **Nicolau Beldea**, inspectoru scolariu.

3—3.

Concursu se escrie pentru deplinirea statiunei invetiatoresci la scol'a gr. or. din comun'a *Ravn'a* inspectoratulu Ienopoliei (**Borosineu**) cottulu Aradului, cu terminulu de alegere pe **18 Decemvrie a. c. st. v.**

Salariulu in bani gat'a 70 fl. v. a. 5 cubule grâu, 5 cubule cucuruзу, 8 orgii de lemne din care este a se incaldi si scol'a, 1 jugeru pamentu aratoriu, cuartiru cu gradina de semenatu.

Recurentii au se produca, testimoniu despre absolvirea preparandiei, — de cualificatiune, si atestatu de moralitate.

Recursele adressate comitetulu parochialu, se voru trimite la oficiulu parochialu gr. or. in *Monésa* per **Dézna**. *Ravna*, 28 Noemvrie 1877.

Comitetulu parochialu.

In contielegere cu mine, **Nicolau Beldea**, inspect. scol.

3—3.

Se escrie de nou concursu pe statiunea invetiatorésca dela scol'a gr. or. din *Iosasiu* inspectoratulu Ienopoliei (**Borosineu**) cottulu Aradului, cu terminulu de alegere pe **27 Decemvrie a. c. st. v.**

Salariulu: 150 fl. v. a. 5 cubule de grâu, 5 cubule de cucuruзу, — 8 orgii de lemne, din care este a se incaldi si scol'a — cuartiru cu gradina de semenatu.

Dela recurentii se cere se produca testimoniu despre absolvirea preparandiei — de cualificatiune si atestatu de conduita. —

Recursele adressate comitetulu parochialu, se voru trimite la oficiulu parochialu in *Finisiu* per **Gurahoncz**.

Iosasiu, 28 Noemvrie 1877.

Comitetulu parochialu.

In contielegere cu mine, **Nicolau Beldea**, inspect. scolariu.

3—3.

Pe postulu invetiatorescu din comun'a *Comiatu* protopopiatulu si inspectoratulu *Lipovei*, se escrie concursu cu terminu pona la **18 Decemvre** candu va fi si alegerea.

Emolumentele suntu: 100 fl. 15 meti grâu, 15 meti cucuruзу, 6 orgii de lemne, 1 jugeru de livada, cortelu liberu cu gradina de legumi.

Cei ce dorescu a ocupá acestu postu invetiatorescu as a-si tramite recoursele instruate in intielesulu stat. org. si adressate comitetulu parochialu, la subscrisulu in *Lipov'a* in inainte de alegere au se se presinte in vre o dumineca in biseric'a spre a-si aretá desteritatea in cantari si tipicu.

Comiatu 27. Noemvre 1877.

Comitetulu parochialu.

In contielegere cu mine, **Cristoforu Giuchiciu**, inspectoru de scóle

Redactoriu respundietoriu: **Vincentiu Mangra**.